

Tisková zpráva

Česká společnost a onemocnění AIDS – květen 2018

- ⊙ Zhruba tři pětiny (61 %) české veřejnosti považují onemocnění AIDS za problém v České republice. Oproti tomu 29 % občanů se nedomnívá, že by se jednalo o problém.
- ⊙ V hodnocení aktivity příslušných institucí zabývajících se problematikou onemocnění AIDS zaujímá česká veřejnost spíše neutrální postoj, když téměř tři pětiny (59 %) uvádějí, že se příslušné instituce zabývají problematikou přiměřeně. Pouhá 4 % mají za to, že se zabírají problematikou příliš mnoho, a téměř jedna pětina (19 %) pak tvrdí, že nedostatečně.
- ⊙ Nakažení nemocí AIDS se v současnosti obává 16 % české veřejnosti. Tyto obavy nesdílí 81 % občanů.

Zpracoval:

Tomáš Krajňák

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

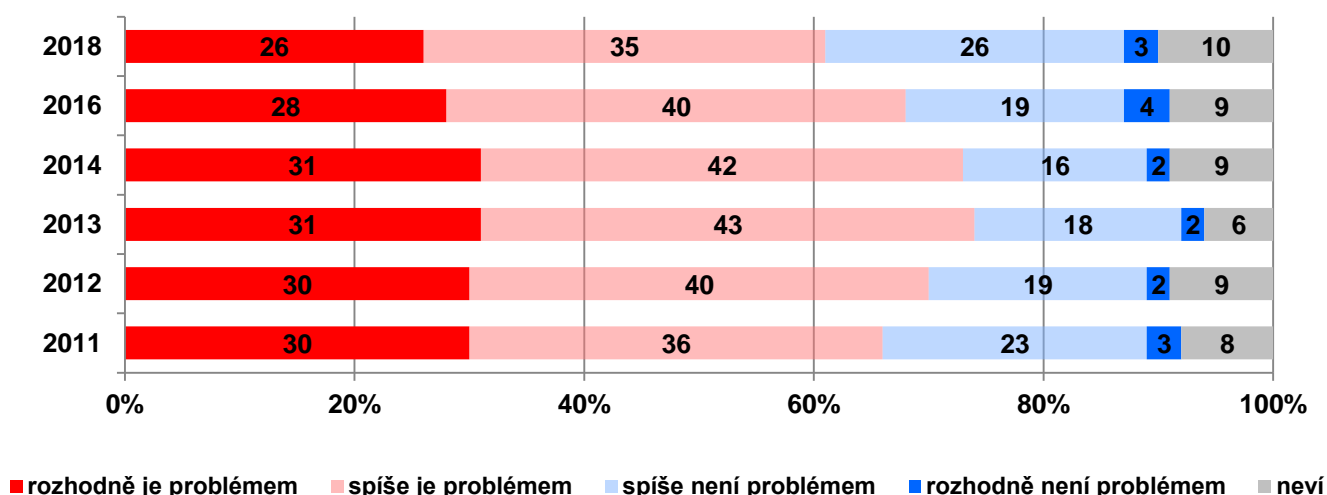
Telefon: +420 286 840 129, E-mail: tomas.krajnak@soc.cas.cz

V květnu 2018 byl do pravidelného šetření Naše společnost zařazen blok otázek zkoumající veřejné mínění o problematice onemocnění AIDS. Otázkami CVVM zjišťovalo vnímání onemocnění AIDS jako problému v ČR, názor na aktivitu příslušných organizací vzhledem k této nemoci a subjektivní pocit ohrožení touto nemocí.

Onemocnění AIDS je v ČR vnímáno většinou populace jako problém (viz graf 1). Konkrétně 61 % dotázaných označilo onemocnění AIDS za problém v ČR, z toho 26 % zvolilo odpověď „rozhodně je problémem“ a 35 % „spíše je problémem“. Pouze 29 % populace onemocnění AIDS za problém v ČR nepovažuje, přičemž 26 % obyvatel se domnívá, že se spíše nejedná o problém a pro pouhých 3 % obyvatel onemocnění AIDS rozhodně nepředstavuje problém v ČR. Přesně desetina dotázaných volí možnost „neví“.

Graf 1: Vnímání onemocnění AIDS jako problému v České republice¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 24. 5. 2018, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

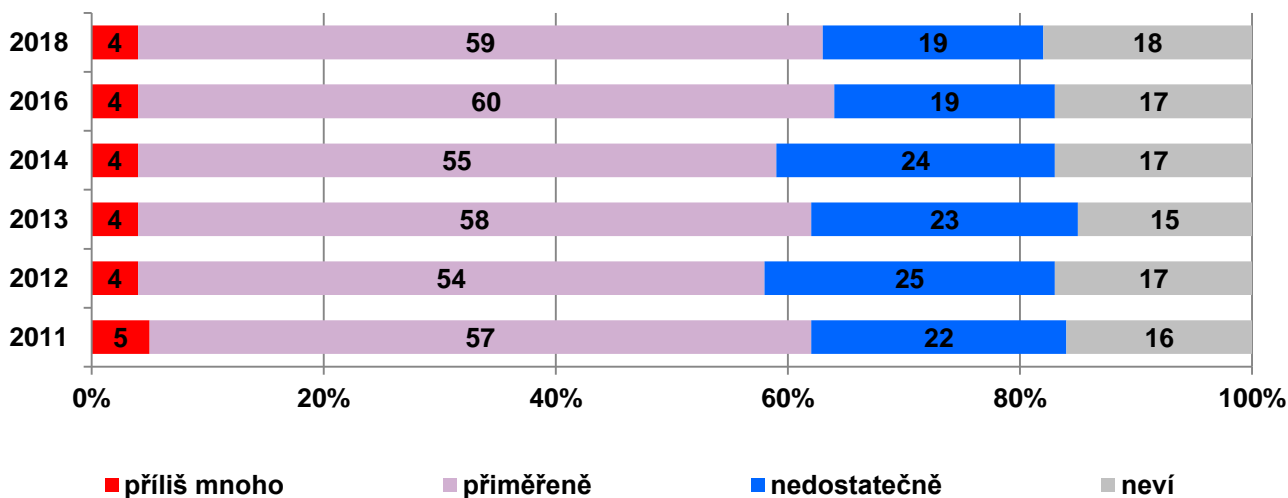
¹Znění otázky: „Je, nebo není podle Vás onemocnění AIDS v současné době v České republice problémem?“ Varianty odpovědi: rozhodně je problémem, spíše je problémem, spíše není problémem, rozhodně není problémem.

Srovnáme-li tato data z letošního šetření s hodnotami z dřívějších měření, lze pozorovat pokles podílu odpovědí označujících onemocnění AIDS v ČR za problém od roku 2013, resp. 2014. Ze sledovaných let, tj. od roku 2011, podíl názoru, že onemocnění AIDS představuje v ČR problém, kulminoval v roce 2013, kdy se takto vyjádřily téměř tři čtvrtiny občanů (74 %). Nicméně už v roce 2016 byl tento podíl značně nižší, tedy 68 %. V roce 2018 pak lze sledovat další pokles, a to o 7 procentních bodů. Zároveň mezi šetřeními v roce 2016 a 2018 vzrostl paralelně podíl osob, kterým onemocnění AIDS nepřipadá v ČR jako problém, a to o 6 procentních bodů.

Podrobnější analýza neodhalila významné sociodemografické podmíněnosti ve vnímání onemocnění AIDS jako problému v ČR. Za zmínku pouze stojí těchto pár statisticky významných rozdílů. Lidé hlásící se k církvi či náboženskému společenství uváděli častěji kategorii „spíše je problémem“ než lidé nevěřící, kteří zase častěji uváděli, že AIDS v ČR „spíše není problémem“. Z hlediska geografického rozložení, lidé z Pardubického, Libereckého a Středočeského kraje byli častěji přesvědčeni o tom, že AIDS je v ČR rozhodně problémem, než lidé z ostatních krajů. Lidé obávající se nakažení nemocí AIDS a ti, podle kterých se instituce v ČR zabývají problematikou nedostatečně, taktéž častěji uváděli, že AIDS je rozhodně v ČR problémem.

V druhé otázce jsme zkoumali názor na aktivitu příslušných institucí v ČR vůči problematice onemocnění AIDS (viz graf 2). Marginální podíl respondentů (4 %) si myslí, že se příslušné instituce v ČR zabývají onemocněním AIDS „příliš mnoho“. Téměř tři pětiny populace (59 %) se domnívají, že se příslušné instituce v ČR zabývají onemocněním AIDS „přiměřeně“, a necelá jedna pětina (19 %) má za to, že „nedostatečně“. Zbytek dotázaných volí možnost „neví“ (18 %).

Graf 2: Jak moc se příslušné instituce v České republice zabývají problematikou onemocnění AIDS²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 24. 5. 2018, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

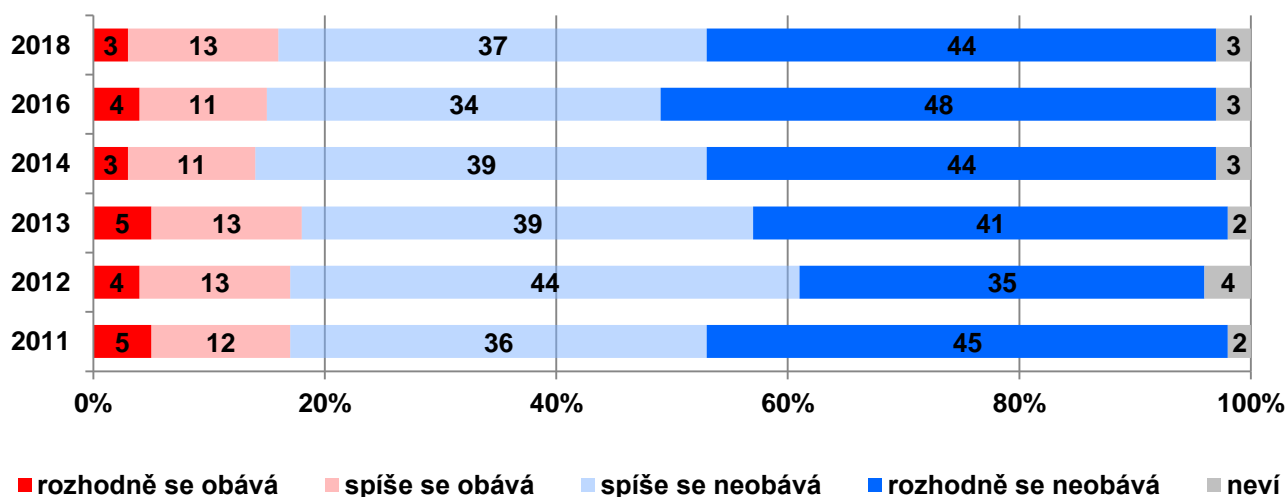
Pakliže letošní výsledky srovnáme s výsledky z předchozích šetření, odhalíme téměř konstantní mínění veřejnosti v této otázce od roku 2011, tj. od doby, kdy je daná otázka ve výzkumech CVVM sledována. Nicméně v posledních dvou výzkumech (2016 a 2018) můžeme pozorovat nižší podíl odpovědí „nedostatečně“, a to v porovnání s rokem 2014 o 5 procentních bodů. Mezi lety 2016 a 2018 nepozorujeme žádnou statisticky významnou změnu.

² Znění otázky: „Podle Vašeho názoru, zabývají se příslušné instituce v České republice problematikou AIDS... příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

Zjištění z otázky, jak moc se příslušné instituce v ČR zabývají problematikou onemocnění AIDS, nepřekvapivě koreluje s výsledky z ostatních otázek v našem výzkumu ohledně tematicky onemocnění AIDS. Zopakujme, že čím více lidé vidí onemocnění AIDS v ČR jako problém, tím více se domnívají, že instituce se problematikou zabírají nedostatečně. Lidé obávající se nakažení nemocí AIDS se taktéž častěji domnívají, že se instituce věnují problematice nedostatečně. Podíl kategorie „příliš mnoho“ (z hlediska zabírání se problematikou AIDS příslušnými institucemi) je velmi nízký, tudíž podmíněnosti jsou neinterpretovatelné. Obecně na základě pohlaví, věku, vzdělání a dalších sociodemografických charakteristik nebyly odhaleny žádné rozdíly.

Závěrečná otázka ohledně tematicky onemocnění AIDS se zabírala obavou z nakažení touto nemocí (viz graf 3). Pocit ohrožení nemocí AIDS vyjadřuje 16 % obyvatelstva, z toho 3 % se „rozhodně obávají“ a 13 % se „spíše obává“ nakažení touto nemocí. Více než čtyři pětiny populace obavy nevyjadřují (81 %). „Rozhodně se neobává“ 44 % a „spíše se neobává“ 37 % dotazovaných. Zbýlá 3 % volí možnost „neví“.

Graf 3: Obava z nakažení nemocí AIDS³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 12. – 24. 5. 2018, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V porovnání s předešlým šetřením v roce 2016 nepozorujeme v letošním květnovém výzkumu statisticky významné změny. Za pozornost stojí pouze pokles odpovědí „rozhodně se obává“, a to o 4 procentní body. Tato kategorie kolísá napříč sledovanými lety (tj. od roku 2011), přičemž dochází k přelivům odpovědí do kategorie „spíše se obává“. V uceleném pohledu však lze shrnout, že poměr lidí, kteří se obávají a těch, kteří se neobávají nakažení nemocí AIDS, zůstává od roku 2011 takřka neměnný.

Podrobnější analýza odhalila některé rozdíly v závislosti na sociodemografických charakteristikách populace. Nakažení nemocí AIDS se obávají především lidé ve věku 15 – 29 let. Po dosažení věkové hranice 30 let se tento trend otáčí a kontinuálně se navyšuje podíl lidí, kteří se nakažení nemocí AIDS neobávají. Větší obavy též vykazují lidé se základním vzděláním či studenti, což jsou skupiny, které se překrývají s uvedenou věkovou kategorií 15 – 29 let. Lidé nežijící s partnerem/partnerkou taktéž uváděli větší obavy než lidé žijící s partnerem/partnerkou, zejména to pak platí o lidech, kteří jsou svobodní.

³Znění otázky: „Nakolik se obáváte, že byste Vy sám mohl onemocnět AIDS?“ Varianty odpovědi: rozhodně se obáváte, spíše se obáváte, spíše se neobáváte, rozhodně se neobáváte.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v18-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>12. 5. - 24. 5. 2018</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1008</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>227</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.52, OZ.53, OZ.54</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oz180622</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>22. června 2018</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Tomáš Krajňák</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |